

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559).....	12
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) 2554	16
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ...	21
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	25
วิสัยทัศน์	25
หลักการ	26
จุดหมาย	26
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	27
การจัดการเรียนรู้	28
การวัดและประเมินผล	29

หัวข้อ	หน้า
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต	31
องค์ประกอบของทักษะชีวิต	32
กลวิธีในการสร้างทักษะชีวิต	34
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	35
หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต	37
เอกสารเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	39
ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	41
ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	43
ขอบเขตของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	45
กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญา.....	46
วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	49
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญา.....	53
ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	55
ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	64
เอกสารเกี่ยวกับประเพณี	66
ประเภทของประเพณี.....	67
ประเพณีฮีตสิบสอง	68
เอกสารเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน	74
บริบทชุมชน	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ	82
กรอบแนวคิดการวิจัย	85
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	86
ระเบียบวิธีวิจัย.....	86
ขอบเขตการวิจัย	87
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90

หัวเรื่อง	หน้า
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	104
แผนการวิจัย	106
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาสำรวจสภาพบริบทพื้นที่ชุมชนบ้าน กุศแสง สภาพปัญหา และความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และชุดความรู้ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก และเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสงตำบลวัฒนา อำเภอสังขจาย จังหวัดสกลนคร.....	110
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะชีวิต ของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสงตำบลวัฒนา อำเภอสังขจาย จังหวัดสกลนคร.....	119
ตอนที่ 3 ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและ เยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่น	136
ข้อค้นพบหลังการจัดกิจกรรม	142
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการวิจัย	144
อภิปรายผลการวิจัย	150
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	154
บรรณานุกรม	156
ภาคผนวก	164
ภาคผนวก ก ตัวอย่างหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ	165
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	171
ภาคผนวก ค แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	199
ภาคผนวก ง ภาพประกอบการดำเนินงานวิจัย	213

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก จ ประวัติภูมิปัญญา	219
ประวัติผู้วิจัย	222

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย	85
2	แสดงปฏิทินการปฏิบัติงาน การพัฒนาทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนผ่านประเพณี ท้องถิ่นชุมชนบ้านกุศแสง ตำบลวัฒนา อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร	106
3	แสดงข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และชุดความรู้.....	112
4	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจระดับทักษะชีวิตของเด็ก และเยาวชน ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น	114
5	แสดงผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนในชุมชนบ้านกุศแสง	115
6	แสดงผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ทักษะชีวิตของเด็ก และเยาวชนในชุมชนบ้านกุศแสง	116
7	แสดงปฏิทินการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ประเพณีท้องถิ่น	120
8	แสดงวัน เวลาและ เดือนที่เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรม	132
9	ผลการประเมินทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านประเพณีท้องถิ่น บ้านกุศแสงทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้	137
10	ผลการประเมินทักษะชีวิตก่อนและหลังการจัดกิจกรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ประเพณีท้องถิ่นบ้านกุศแสง ของเด็กและเยาวชน	138

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 เตรียมกลุ่มเด็กและเยาวชนลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย	214
2 เด็กและเยาวชนร่วมฟังคำชี้แจงต่างๆ ก่อนการเริ่มงานวิจัย.....	214
3 ครุภูมิปัญญาท้องถิ่นฝึกให้เด็กและเยาวชนได้ลงปฏิบัติจริง.....	215
4 ครุภูมิปัญญาพาเด็กลงพื้นที่เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้.....	215
5 เด็กและเยาวชนร่วมฟังเกี่ยวกับประเพณีฮีตสิบสอง	216
6 ร่วมกันทำข้าวจี่เพื่อถวายพระสงฆ์ในตอนเช้า	216
7 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่ได้เพื่อนำเสนอเพื่อนกลุ่มอื่น	217
8 ลำบายสี่เ็นขวัญแขกผู้มาเยือน (ท่านอาจารย์ ดร.ศักดิ์พงษ์ และคณะ)	217
9 อาจารย์ ดร.ศักดิ์พงษ์ ร่วมรับฟังการนำเสนอผลงานของเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น	218
10 อาจารย์ ดร. ศักดิ์พงษ์ ร่วมสนทนากับผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน	218